

תיאור הקורסים לשנה"ל תשס"ד

לפי סדר המספרים

התכנית הרב-תחומית באמנויות

08611000 מפגשים רב-תחומיים תרגיל המפגשים מיועדים לכל תלמידי התכנית הר-תחומית באמנויות ומתקיימים מספר פעמים בסמסטר, בימי א' בשעות 18.00 – 20.00.
08611001 סמינריון חוגי תרגיל הסמינריון החוגי הינו חובה לתלמידי שנה ג' בלבד, ומתקיים מספר פעמים בסמסטר, בימי א' בשעות 18.00 – 20.00.
08611011 טקסטים בתרבות המערב קריאה מודרכת התרגיל מוצע כקורס בחירה, המהווה המשך לקורס "פרקים בתולדות תרבות המערב". מטרת התרגיל להעמיק את הנושאים שנדונו בקורס המבוא באמצעות עיון ביצירות מופת של תרבות המערב, מתחומי הספרות, השירה והפילוסופיה, תוך הדגשת היחסים ההדדיים בין האמנות לבין עולם התרבות הסובב אותה. יידונו יצירות משל הומרוס, אפלטון, אוגוסטינוס, פטררקה, סרוונטס, רבלה, וולטר ואחרים.
08611101 פילוסופיה של האמנויות שיעור הקורס מציג את עיקריהן של התיאוריות הפילוסופיות המרכזיות של אמנות המערב. לימודי סמסטר א' יתרכזו בתפיסה הקלאסית של האמנות, בעיקר בגילום תפיסה זו באמנות הרנסנס הגבוה באיטליה, וכן בלידתה של האסתטיקה. לימודי סמסטר ב' יתרכזו בתורות היפה של המאה ה-18, ובאסתטיקה עד המחצית השנייה של המאה ה-20, עם דגש על התפתחותה של האמנות המודרנית. הקורס מתרכז בכמה מן הבעיות העקרוניות המעסיקות כל תיאוריה של אמנות באשר היא, כגון בעיית הגדרת האמנות, בעיית זיהוי היפה, הבנת התהליך היצירתי, ובעיות בפרשנות והערכה של האמנות.
08611105 דרכי התבוננות ביצירת האמנות החזיתית שיעור שיעור זה יוקדש לבחינת אופני התיאור, הניתוח והפירוש של יצירת האמנות החזותית לדורותיה - בתחומי האדריכלות, הפיסול והציור. אלו לצד אלו ייבחנו המרכיבים הצורניים של היצירה (למשל: קו, צבע, מיחבר, חלל וחומר) והתכנים שלה (איקונוגרפיה ואיקונולוגיה).
08611106 מבוא לשפת התאטרון שיעור השיעור יעסוק במגוון היבטים השונים של השפה האומנותית הייחודית לדרמה ולתיאטרון. תוך כדי סקירה היסטורית ותרבותית של התפתחות המדיום, ייבחנו מרכיביו המילוליים והחזותיים - הטקסט, הדמות, החלל ועיצובו וכו' - ומרקם היחסים ביניהם, במטרה לפענח את פרשנות היצירה ולעמוד על התכוונות היוצר/יוצרים. הדיון ייערך סביב מבחר דוגמאות של מחזות והצגות שנוצרו בתקופות שונות ובסגנונות שונים ועמידה על מכלול תהליכי המעבר בין מחזה להצגה.
08611107 מבע קולנועי שיעור מרכיבים צורניים של סגנון בקולנוע. דגש על הנרטיב והצורות החזותיות של סרט. השיעור כולל הרצאה, הקרנות סרטים וקטעי סרטים.
08611203 מבוא למיתולוגיה הקלאסית שיעור

עיון בספורי המיתולוגיה היוונית והרומית: בריאת העולם והאדם, תולדות האלים, אגדות הגיבורים. ניתוח תבניות יסוד ומערכות סמלים ודימויים המעוצבים בספורים אלה. בדיקת תהליך היווצרותם של סמלים תרבותיים ומעקב אחר "גלגולם" בתרבות ובאמנות מאז העולם העתיק ועד ימינו. היכרות עם עולם המחשבה המיתית. בין הנושאים הנדונים: תפישות זמן, מקום וזהות, טכסי חניכה, ארוס ותנאטוס, וזהות נשית וגברית.
08611204 <u>מבוא למחשבה הנוצרית</u> שיעור הנצרות שהחלה כדת נרדפת והפכה תוך זמן קצר לדת שלטת הטביעה את חותמה בצורה בולטת ביותר על תרבות המערב. בשיעור נתוודע אל השפעתה המכרעת על המנויות בכלל ועל האמנות החזותית בפרט, תוך לימוד נושאים, סמלים ודימויים הלוקחים מהברית החדשה וממקורות מאוחרים יותר. כמו כן נלמד "לקרוא", לנתח ולפרש את המוסכמות האומנותיות שגובשו על ידי הכנסייה כדי להעביר תכנים ומסרים בצורה הבהירה והמיידית ביותר.
08611206 <u>מושגי יסוד בסוציולוגיה של האמנויות</u> שיעור הקורס יעסוק בגישות תיאורטיות לסוציולוגיה של האמנויות, כפי שהתגבשו בהגותם של אישים, אסכולות וזרמים בולטים במאה ה-20. בתוך כך יידונו תופעות אמפיריות (הסטוריות ומבניות) מרכזיות, כגון מוסד ביקורת האמנות, שוק האמנות ומעמד האמן.
08611210 <u>פרקים בתולדות תרבות המערב</u> שיעור כוונת הקורס היא להקנות למאזינים התמצאות ראשונית במפת תרבות המערב באמצעות דיון סלקטיבי ביצירות מתחומי הספרות, המדע והפילוסופיה, אשר הופיעו כציוני דרך בהתפתחותה של הציביליזציה המערבית. מאחר ויש קושי בניסיון לפרוס את המסגרת השלמה על שום רוחבה וגיוונה, יתמקד הקורס בשתי מסגרות עיקריות. הראשונה היא יוון הקלאסית, שממנה ירש המערב כלים מרכזיים של דיון אסתטי, מתודולוגיות מוראליות ואת האתוס של חקירה רציונלית. השניה היא תקופה שתחילתה ברנסנס המאוחר, והיא עוברת דרך ניוטון והפילוסופים של המאה ה-18 אל הזרמים במאה ה-19, בתוכם הרומנטיקה, הריאליזם, הנטורליזם וחשיבה פוזיטיבית. מאחר וכוונת הקורס היא להציע תמונה שלפיה תרבות המערב, חרף גיוונה העצום, היא מבנה קוהרנטי, המעוגן בלייטמוטיבים ברי=איבחון, המעבר בין שני מוקדי הדיון יתבצע על פני חוליות מתווכות, היינו - יצירות מופת נבחרות שההיכרות עמן נראית סובסטנטיבית - אם בזכות חשיבותן ההיסטורית, ואם משום האימפליקציות המודרניות הקשורות בהן.
08611241 <u>מבוא כללי לתולדות האמנות</u> שיעור שיעור זה יוקדש לעיון בתולדות התרבות המערבית בין המאה השביעית לפנה"ס והמאה ה-18: האמנות היוונית (הארכאית, הקלאסית וההלניסטית), האמנות הרומית, אמנות שלהי העת העתיקה ותקופת הנצרות המוקדמת, אמנות ימי הביניים (תקופת הנדידות, התקופה הקרולינגית, האוטונית, הרומנסקית והגותית), אמנות הקדם-רנסנס והרנסנס, המיינריזם, הבארוק והרוקוקו. העיון בכל אחד מהפרקים יעסוק בבחינת זיקתה של האמנות הן לאירועים, לתרבות ולהלכי רוח תקופתיים והן לאמנות העבר, תוך שימת דגש מיוחד על תופעת הרנובציו/רנסנס/נאו לדורותיה.

08611249 דמות ואפיון באמנויות הצליל והזמן – דרמה ואופרה שיעור הקורס עוסק במושג הדמות הבדיונית ובניתוח טכניקות של אפיון דמויות באמנויות הזמן, ומעמדת את המשותף ביניהן כאמנויות, עם ההבדלים בדרכי ההתמודדות של כל אחת מהן עם אתגר עיצובה של דמות אדם.
08611253 דינמיקה נרטיבית בקולנוע שיעור דרכים ייחודיות לעיצוב הסיפור במדיום הקולנועי. ברירת האירועים המסופרים וקביעת הסדר העוקב שלהם. המבנה של יחידת הרצף ושיזור יחידות רצף במבנה הכולל של הסרט. מקומו של המשחק הנרטיבי הקולנועי והשימוש במיתוס הכוכב. בניית מערכות הזדהות מורכבות המעודדות אמביוולנטיות ורב-משמעות. השיעור יתנהל תוך ניתוח סרטים.
08611254 זרם תודעה של נשים וגברים בקולנוע שיעור ייצוג קולנועי של מחשבות, זיכרונות, דמיונות, הזיות ולבטים של דמויות, בו זמנית עם פעילותן בהתרחשות החיצונית, הוא אתגר מרכזי במדיום, שחומרי הגלם הבסיסיים שלו לקוחים מצילום העולם החיצוני. היוצרים החשובים המתמודדים עם אתגר זה יוצרים במקביל סרטים המתחקים אחר הסדר האסוציאטיבי של התהליך המנטלי הגברי ונשיי. פליני ב"שמונה וחצי" וב"זולייטה של הרוחות", פולנסקי ב"הדייר" וב"רתיעה", בונואל ב"יצאנית הצמרת" וב"סוד הקסם הבורגני", רנה ב"מלחמה נגמרה" וב"הירושימה אהובתי" וודי אלן ב"לפרק את הרי" וב"אישה אחרת". השיעור יהיה מבוסס על ניתוח ניסיונות אלה ואחרים ליצור אשליה קולנועית של היכרות עם עולמן הפנימי של הדמויות.
08611300 ענקי התזמורת – מבוא להאזנה מודרכת שיעור "התזמור במוזיקה הוא המקבילה המדויקת של הצבע בציור" (הקטור ברליוז, 1862) הקורס ענקי התזמורת מיועד לחובבי מוזיקה, המעוניינים לרכוש כלים לחובבי מוזיקה, המעוניינים לרכוש כלים לפיתוח והעשרת יכולות האזנה, כמו גם היכרות עם יצירות המופת התזמורתיות. הקורס רואה לו למטרה לעסוק בשני מישורים. האחד, היכרות עם מבנים וצורות תזמורתיות, בעוד המישור השני מתמקד בהיכרות עם סגנונות תזמור מגוונים מהבארק עד המודרניזם. כן ייבחנו באופן מעמיק מלחינים פורצי דרך בתחום הכתיבה התזמורתית ומנצחים היסטוריים.
08611301 מבוא לשפת המוזיקה וספרותה שיעור הקורס מיועד לתלמידים עם או בלי השכלה מוזיקלית פורמלית (אך לא לתלמידי האקדמיה למוזיקה). מטרתו לפתח בתלמיד את יכולת ההאזנה, את יכולת ההתמצאות בפרק מוזיקה כלשהו ואת היכולת להתבטא ולתרום תרומה רלוונטית בשיחה אודות יצירה מוזיקלית. הקורס מקנה לתלמיד אוצר מילים מקצועי בסיסי ומושגי יסוד בתחומי המצלול, המקצב, הטמפו, המלודיה, המרקם, הצורה ותולדות המוזיקה וכן בתחומי החומר המוזיקלי והטכניקות הקומפוזיטוריות העומדים לרשות המלחין. הקורס מתבסס על האזנה (בכתה ובבית) לדוגמאות נבחרות מכל תקופות המוזיקה האמנותית המערבית ("מוזיקה קלאסית") החל מימי הביניים וכלה במאה העשרים.
08611342 ענקי הפסנתר - מבוא להאזנה מודרכת לגדולי המלחינים והמלחינות שיעור "תרומת הפסנתר למוסיקה היא כתרומת הדפוס לשירה" (ג'ורג' ברנרד שו) מאז ומתמיד היווה הפסנתר משל לתזמורת שלמה ואתגר הנגן בו היה כאתגר המנצח. מה סודו וקסמו של הכלי המפואר הזה שגרר אחריו את המספר העצום ביותר של יצירות כתובות? הקורס מיועד לחובבי המוסיקה המעוניינים לרכוש כלים לפיתוח והעשרת יכולות האזנה. הוא יבחן יצירות מופת לפסנתר מתקופת הבארוק ועד לימינו אנו, דרך הג'ז והמוסיקה העכשווית. לצד היכרות עם גדולי מלחיני הפסנתר, נשים וגברים כאחד, במשך 300 השנה האחרונות, יאפשר הקורס הכרות עם צורות מוסיקאליות, מרכיבים סגנוניים, ויכולות ניתוח טקסטים מוסיקאליים. כמו כן נבחן ביצועים שונים ליצירות ונעסוק בשאלת האינטרפרטציה והפרשנות.
אין צורך בידע מוסיקאלי מוקדם.
08611403 פוסט מודרניזם בקולנוע

שיעור

אובדן האמון באמיתות מוחלטות ובקדמה והמשבר העמוק בערכי היסוד של תרבות המערב, כפי שהם באים לידי ביטוי בסרטים מרכזיים בקולנוע. בחינת דרכי מבע ועקרונות אסתטיים, הנותנים ביטוי הולם לתחושת העולם הפוסט מודרניסטי: אינטרסקטואליות תוך דיאלוגים פארודי בין טקסטים, סימולציה תוך רידוד המקור, התבוננות קרנבלית בעולם תוך ביטול היררכיות בין נקלה לנשגב, משחק במוסכמות ז'אנריות תוך תמרון המשושע, יבוא מערכות נרטיביות "מן המוכן" תוך מחזור שבלוני של החוויה האנושית. השיעור יתנהל תוך ניתוח סרטים.

[08611419](#)

[בקט, פרוסט, קאמי](#)

שיעור

בשנת 1931 מופיע בפאריס מחקרו המרתק של סמואל בקט **פרוסט** הנסוב על יצירתו המונומנטלית של פרוסט **בעקבות הזמן האבוד**. בחיבור זה עולים רעיונות רבים שיופיעו מאוחר יותר ביצירותיו של בקט עצמו. התייחסותו למה שהוא מתאר "כמפלצת בעלת שני ראשים של גאולה ואבדון – זמן", האיפרסיוניזם, הפרספקטיביזם והרליטיביזם של פרוסט, יחסי אובייקט – סובייקט, ועוד – משמשים עבור חוקרי בקט מסגרת מושגית ורעיונית לפענוח יצירתו של בקט עצמו.

בשנת 1942, כותב אלבר קאמי את מסתו המופלאה **המיתוס של סזיפוס**. במסתו זו דן קאמי במה שהוא מתאר כ"רגישות לאבסורד". סזיפוס שהאלים גזרו עליו לגלגל בלי הרף גוש סלע אל פסגתו של הר ומשם שבה האבן ומתגלגלת מטה – משמש עבור קאמי דמוי רב עצמה לגיבור האבסורדי "המפעיל את כל מאודו כדי לא להשיג כלום". בשנת 1961 מופיע ספרו הידוע של מרטין אסלין **תיאטרון האבסורד** בה הוא מנסה לשרטט את קווי מתארה של מגמה חדשה שהחלה מסתמנת במחזאות המערבית אחרי מלחמת העולם השנייה. המונח "אבסורד" – המתייחס למכלול יצירות ובכללן יצירתו של בקט – נשען על תובנות העולות במסתו של קאמי. במהלך הקורס נקרא קטעים נבחרים מחיבורו של בקט **פרוסט** ומסתו של קאמי **המיתוס של סזיפוס** כמסגרות רעיוניות להבנת יצירתו המורכבת של בקט.

[08611423](#)

[העולם על-פי וודי אלן](#)

שיעור

במהלך ארבעים שנות פעילות וחצי תריסר יצירות מופת, התגלה וודי אלן כגיבור תרבות מהעמידים ביותר בזירה האמריקאית, כבולט מבין האינטלקטואלים של הקולנוע העכשווי, וכיורש ראוי לא רק של בימאים שהוא מזדהה עמם – ברגמן מעל כולם, אלא אף של מסורת הספרות הגדולה – אשר שלושה מבין נציגיה – פלובר, דוסטויבסקי וקפקא – הוא מונה מפורשות בין מוריו. מעל הכל, וודי אלן הוא מורליסט שמנסה לשמר את ההומניזם והרציונליות בעולם פוסטמודרניסטי השולל את עצם מושג ההיררכיה – מוסרית, אסתטית ופרשנית. קורס זה נועד לבנות תווי-דיוקן מרכזיים של אלן בארבעה מישורים במקביל:

- להציג את יצירותיו העיקריות על סמך הנחת-מוצא, שבמקרה זה ניתן לדבר על תמאטיקה – מערכת מושגים וטענות המקשרת את סרטיו להשקפת עולם שיטתית, הגיונית ומסודרת.
 - להבליט את הקשרים התמאטיים בינו לאלו שהוא מכנה מוריו, ושנזכרו לעיל – הן בתחום הקולנוע והן בספרות, אגב מיון המודלים **הפילוסופיים** שבהם הוא מאמין – או כופר.
 - לפרוס באורח מסודר את התקדמות **סגנונו** – הנרטיבי והמדיומלי, מאז סרטו הראשון "קח את הכסף וברח" – יצירת סלפסטיק וירטואוזית, ועד ל"מפרקים את הארי" – המקום שבו הוא מתמודד הן עם עברו הברגמנסקי, והן עם איומי הפוסטמודרניזם על עבר זה.
 - לבחון את תרומתו – לשפת הקולנוע בכלל, ולשפת **הקומדיה** הקולנועית בפרט.
- ועיקר שכחתי: וודי אלן הוא בוודאי מהאנשים המצחיקים ביותר של המאה העשרים. קביעה זו אין צורך להוכיח, אך אפשר להדגימה – וזו כוונה חמישית של הקורס, והמעגת שבשימותיו.

[08611424](#)

[תמונות אלוהיות: תאולוגיה בספרות, אמנות, וקולנוע](#)

שיעור

מתחילתה של תרבות המערב ועד זמננו זה – מקנן מושג האלוהים על אינספור תאוריו, איכויותיו ובעיותיו כנושא קבוע, אובססיבי, אולי פתולוגי – בכל אמנויותיה. בשלבו הראשון יציע הקורס סקירה בסיסית של תיאולוגיה מערבית – **הוכחות** לקיום אלוהים, מושגים של אמונה וכפירה, נס ותפילה, ומספר סוגיות מטאפיסיות מובהקות הקשורות במושג זה (החל בעצם התאפשרותו של יש אינסופי, ועד לשאלת חופש הרצון ביקום הכפוף לישות כזו, אשר לכאורה לפחות כל-ידיעתה מגבילה את טווח הכרעותיו של אדם באורח פטאלי).

סביב ציר זה תוצגנה יצירות שעסקו באלוהות ובקשר שבין אדם לקונו – בכמה וכמה אמנויות: החל בציורי צליבה, שמשקפת מתוכם תיאולוגיה נוצרית, עבור בניצני כפירה פילוסופיים של המאה השמונה עשרה (וולטיר, דידרו), דרך החזרה לקאתוליות במאה העשרים (מוריאק, גרין, אפדייק), ועד לאתאיזם האקזיסטנציאליסטי של סארטר, קאמי ובארת.

לקולנוע נוכחות מכרעת בהעלאת שאלות אלה לדיון פומבי – ראה ברגמן, בוניואל, וודי אלן, כדוגמאות

מפורסמות במיוחד. יחד עם זאת שאלת נוכחותו הנסית של אלוהים והמוסר המתחייב מתוכה – מופיעה כציר עלילתי וכתבנית תמאטית בשובר קופות קליל וליצני המזוהה עם הפוסטמודרניזם, כדוגמת "ספרות זולה". גם עובדה זו תזכה בקורס לביטוייה המלא.
08611425 מודרניזם – דו-שיח בין אמנויות שיעור הקורס הנ"ל עוסק במושג "מודרניזם" שהופיע בסוף המאה ה-19, תחילת המאה ה-20, והתפתח לתופעה משמעותית ביותר בתחום היצירה. תופעה זו לא היתה חד-משמעית וכללה בתוכה הרבה "יזמים" שממבט ראשון באו בסתירה אחד עם השני. מודרניזם מהווה השקפה היסטורית – אמנותית של המציאות.
08611426 סוציאליזם: דוקטרינה או תופעה פילוסופית – אמנותית. שיעור סוציאליזם (ריאליזם סוציאליסטי) הנו זרם אמנותי שנוצר כתוצאה מאירוע היסטורי (המהפכה של 1917 ברוסיה) וחדר במהרה לרוב מדינות אירופה שאז הייתה רחוקה מאד מזעזועים חברתיים. האסתטיקה של הריאליזם הסוציאליסטי מאבדת כמעט כל קשר עם הריאליזם כיוון שבבסיס האידיאולוגיה שלה נמצא אוטופיזם. מאז הופעתו ועד להיעלמותו (לאורך כמעט 70 שנה) נמצא הזרם האמנותי הזה תחת לחץ. השלטון הקומוניסטי ניסה לקבוע דעה אחידה על העולם ועל מקומו של האדם באותו עולם.
08611427 התפתחות אמצעי הביטוי – טקסט ותמונה שיעור ההיסטוריה של השפה והתמונה דרך התפתחות הייצוגים של אמצעי הביטוי בכל האמנויות. האם השינויים הטכנולוגיים באמצעי הביטוי השונים השפיעו על שינויים בצורת החשיבה ובתודעה לאורך ההיסטוריה? ספרו של הנרי ברגסון "ההתפתחות היוצרת" ינחה אותנו במהלך הקורס.
08611428 תבניות יסוד בקולנוע שיעור דיון בתבניות יסוד ייחודיות, שהתגבשו במדיום הקולנועי ויוצרות קודים להעמקת המשמעות של היצירה הקולנועית. ניתוח תבניות המבוססות על חזרות סימטריות, שילוב כיווני מסך, העמדות גרפיות מתנגשות, סגנונות של תנועת מצלמה ומקצבים של עריכה, כאמצעים ליצירת אמירות מופשטות. דיון בפוטנציאל המבע הטמון בארגון זמן המסך והמרחב המצולם להרחבת האפשרויות הרטריות של המדיום הקולנועי. השיעור יתנהל תוך ניתוח סרטים.
08611430 דמות ואפיון באמנויות הצליל והזמן – ספרות וקולנוע שיעור ראה סילבוס לקורס 08611429.
08611436 תרגילים בצילום: הקומפוזיציה של הפריים שיעור הבסיס לראייה המקשר בין ציור, צילום וקולנוע הוא הפריים המפריד בין הצופה והנצפה. השימוש בפריים יהווה בסיס לסדנת צילום בה נלמד כיצד נקודת המבט משפיעה על מבנה ומשמעות התמונה. באמצעות שימוש בצילום לפי מתכון בסיסי של תרגילים שיכללו דיוקן, הפשטה, צבע, צילום רחוב, צילום לילה וצילום נוף, נצפה יחד בהגשות התצלומים בכתה וננתח את היחסים החשובים בין הקומפוזיציה, השימוש בתאורה, והעברת התכנים. בנוסף יהיו הרצאות על גישות ותנועות בהיסטוריה של הצילום לשם הדגמה של התכנים. מטרת הסדנה היא לקדם את מיומנות השפה הויזואלית כבסיס להבנה יותר מעמיקה של הצילום וכבסיס לעשייה קולנועית. הסדנה פתוחה לסטודנטים מהרב-תחומי ומומלץ לסטודנטים לקולנוע מהשנים א ו-ב. סטודנטים מהחוג לארכיטקטורה גם מוזמנים להצטרף.
08611431 אורפאוס ווירידיקי – שאלת המגדר במיתוס, אמנויות, ובשיח הפילוסופי שיעור המיתוס של אורפאוס הינו אחד מן הנרטיבים המשמעותיים ביותר במיתולוגיה המערבית. אורפאוס הוא דמות מורכבת ורב מימדית. בעיני העתיקים, הוא לא רק המשורר הארכיטפלי אלא גם המייסד של דת מיסטית, המוכרת כאורפיזם. על כן, אורפאוס המשורר משתלב בתודעה עם מייסד האורפיזם ולכן המימדים הפיוטיים והפילוסופיים מתמזגים

בגרסאות השונות של המיתוס ובעיבודים האומנותיים שלו. היסודות העיקריים של המיתוס יוצרים את המשולש של המוות, האומנות והאהבה, והמשמעויות משתנות בהתאם להקשרים בין היסודות השונים. כל קשר מעלה שאלה בסיסית אודות הרגעים המרכזיים בחיי אדם. יחד עם זאת דמותו ומשמעותו של אורפאוס מתהווים מהקשר הביילתי נפרד מאוריידיקי, גורלם המשותף ויחד עם זאת כה שונה. רק כאשר רואים אותם כישויות אנושיות משלימות ולוקחים בחשבון את השאלות הסבוכות המועלות ע"י ההבניות התרבותיות של "גבריות ונשיות" כפעולה הנוגדת אי-פעולה וקול כנגד שתיקה, אפשר לגלות היבטים פילוסופיים דתיים חברתיים ואסתטיים בלתי צפויים של התרבות המערבית.
08611432 <u>האומנויות בין המאות: משבר או מעבר</u> שיעור בתולדות התרבות המערבית ישנן מספר תקופות אשר תוארו במונחים של משבר, למשל: המאניריזם, או "המשבר של הרנסאנס"; השנים בין 1680 לבין 1725 המוכרות כ"המשבר של התודעה האירופאית"; המעבר הסוער בין ההשכלה לבין הרומנטיזם בסוף המאה ה-18 ועד 1815; סוף המאה ה-19 מכונה הדקדאנס ולבסוף התחילה של המאה ה-20 בסימן המהפכות של האוונגארד. מטרת השיעור היא בדיקה, תיאור ופרשנות של האומנויות בתקופות אלה במונחי של "מעבר" "סיפיות". מדובר בפרקי זמן אשר יוצרים תווך (סף) בין מודלים תרבותיים מוגדרים היטב והם מאופיינים בתהליכים וצירופים חדשים בין אלמנטים השייכים לעבר ואלה השייכים לעתיד בעת ובעונה אחת. במילה אחת מדובר במעבדות שבהן התרחשו הניסויים המשמעותיים ביותר של התרבות המערבית.
08611433 <u>תרבות המערב – מהרנסנס למודרניזם</u> שיעור המושג "תרבות" והמושג "מערב". הרנסנס וראשיתה של תרבות המערב המודרנית: המשמעות של המצאת הדפוס, ההתנתקות מימי הביניים, פריחתה של האמנות. הרפורמציה והשפעתה על התרבות. הנצרות בין קתוליות ופרוטסטנטיות. הקונטרה-רפורמציה וצמיחת אמנות הבארוק. תקופת לואי ה-14. תקופת הנאורות, קלאסיציזם ורומנטיקה, ריאליזם ואימפרסיוניזם. גלגולי המיתוס של דון ז'ואן מראשיתו עד האופרה "דון ג'ובאני" של מוצרט. המיתוס של דון קישוט. המאה ה-19: השפעתו של צ'ארלס דארווין, השפעתה של המהפכה התעשייתית, מקומו של קרל מרקס, ריכרד ואגנר והפילוסופיה של שופנהאואר. פרויד והרקע לצמיחת המודרניזם. מהו מודרניזם?
08611434 <u>תיאטרון עברי כאמנות יהודית</u> שיעור "התיאטרון זה יתרוננו, שהוא כולל כל ענפי האמנות: את הסופר, המשחק, הצייר, הקומפוזיטור והרקדן, מטרתנו לרכז כל אלה ב'אהלנו'", מכריז משה הלוי בשנת 1925, בייסדו את תיאטרון אהל על חולות תל אביב. התרבות החדשה שנוצרה בישראל חרטה על דגלה שילוב אמנויות ואומנויות תחת קורת גג אחת, שהיא התיאטרון. הכרזה תרבותית זו של הלוי הייתה חידוש, לאור היעדרו של תיאטרון בקרב האמנויות שיצרו יהודים בארצות תפוצותיהם. העדרה של אמנות זו מוסבר בדרך כלל כתוצאה מהאיסור ההלכתי המפורש כנגדה. בכל זאת, משנוסד תיאטרון עברי חילוני בתחילת המאה הוא ניכס לעצמו מוסכמות, תמות, ומוטיבים המוכרים היטב מהאמנויות היהודיות, שנוצרו בחסות הדת לצורך האדרת האלוהים. קורס זה מבקש לבחון את מקורותיו היהודיים חזותיים של התיאטרון העברי במאה שנות קיומו.
08611435 <u>המחול בתרבות המערב</u> שיעור קורס סימסטרואלי העוסק במחול בתרבות המערבית משורשיה המצריים ועד צורות המחול העכשויות דרך דוגמאות מכאן מהארץ. הקורס ידון בעיקר בריקודי מופע ויתבסס על תאוריות מודרניות ופוסט מודרניות אודות גוף, מחול ותרבות. תאוריית התנועה של רודולף לאבאן, כוריאוגרף וממציא תיאטרון התנועה בן המאה ה-20, התיאוריה תילמד כשיטת המחקר המרכזית של הקורס, דרכה ננתח את התנועות האקספרסיביות בהקשרה ההיסטורי. השיעורים יכללו קטעי וידאו והדגמות חיות בהשתתפות הסטודנטים. הסטודנטים ידרשו לחזות בשלוש הופעות ריקוד ולהשתתף בכל ההרצאות וההדגמות. בחינת גמר: עבודת בית אישית תינתן בסוף הסמסטר.
08613011 <u>מרכז ושוליים באמנות המערבית</u> פרוסמנריון הפרוסמנריון יעסוק בהגדרת מרכז ושוליים ביצירה המערבית, מימי הביניים ועד לעידן המודרני. הקורס יבחן את מערכת היחסים שביניהם ויעמוד על יחסי הגומלין שבין התרבות הממוסדת (ה"גבוהה") לבין התרבות

העממית ("נמוכה"). כמו כן, ינותחו הסיבות שגרמו להחדרת התרבות העממית אל המסגרות האליטיסטיות ולהפך.
בקורס נבחן את הכוונה במושג תרבות עממית – האם היא עומדת בניגוד לתרבות הגבוהה הממוסדת? האם ניתן לעשות הבחנה ברורה בין השתיים?
בצד האמנות הממוסדת של ימי הביניים התקיימה אמנות המבטאת תפישות של התרבות העממית. נלמד תפישות אלה כפי שהן משתקפות בדימויים המופיעים בשוליהן של יצירות האמנות הרשמית.
נברר מדוע חלק מהדימויים שהופיעו בשוליים שודרגו והפכו לנושאי היצירה האמנותית עצמה, ותיאורי רקע אבדו את המשמעות האלגורית והסימבולית שלהם והפכו אף הם לנושאי היצירה.
האם ההיררכיה של "נמוך ו"גבוה" מיטשטשת ככל שמתרחקים מימי הביניים? וכיצד? נעמוד על השינויים הללו ועל סיבותיהם בבדיקת יצירות אמנות בתקופות השונות החל בכתבי היד המאוירים של ימי הביניים ועד לציור הגרפיטי בתקופה המודרנית.

[08613013](#)

[ריאליזם בספרות ובאמנות](#)

פרו"ס

המונח ריאליזם שכיח מזה דורות בפואטיקה של הספרות והאמנות ולאחרונה שב למרכז הדיון הפואטי סביב שאלות של ריאליזם ורליטיזם תרבותי, סביב דיונים במה שמכונה בשם "משבר הייצוג" בבדיון הפוסטמודרניסטי וכדומה.
חוקרים מצביעים על כך כי מועטים המושגים האסתטיים שיש להם הסטוריה כה ארוכה כלמושג הריאליזם אך מועטים גם המושגים הלוקים באותו ריבוי משמעויות המאפיין את השימוש בו. לטענתם מושג זה הפך כה רב משמעי עד שלעיתים מחילים אותו על תופעות אמנותיות אופוזיציוניות.
מטרת הקורס להכיר את המובנים השונים של מושג זה (בתחום האמנות) וכן את השיח התאורטי שהתפתח סביבו וסביב מושג הקשור אליו הדוקות הוא מושג הייצוג.
טקסטים מרכזיים בקורס: ספרו של גומברייך **אמנות ואשליה**, ספרו של גודמן **שפות האמנות**, ספרו של בריןקר **מבעד למדומה**, מאמרו של וולטון "תמונות שקופות" על טבעו של הריאליזם בצילום, ספרו של השונמי **הטרקלין הטיירה והגן-ייצוג המציאות בדרמה המודרנית**, חילופי הדברים בין גודמן ובריןקר בנושא ייצוג וריאליזם ומאמרים רלוונטים נוספים.

[08613014](#)

['ריקוד לשניים' ואידיאל האהבה](#)

פרוסמינר

'ריקוד לשניים' (pas du deux) נחשב לרגע שיא בו שני הרקדנים הכוכבים מבצעים דואט זוהר ווירטואוזי, המציג את התעלות היחיד אל עבר האיחוד הנשגב עם בן/בת זוגו. אך ראייה זו מחוברת לתפיסה התרבותית בה צומח אידיאל 'האהבה הנעלה', ואילו בעולם הערכים המשתנה של המאה ה-20, חל מהפך באופני הראייה של האהבה ושל הריקוד גם יחד. בהתאם, הצורה, התפקיד והמשמעויות של 'הריקוד לשניים' הופכים לאפיק מרכזי דרכו יוצרים ויוצרות מביעים את עמדתם האמנותית והתרבותית-חברתית. הסמינר יתמקד במהפכים אלה ויבחן אותם דרך טקסטים (פילוסופיים, ספרותיים ותיאורטיים) כמו גם דרך צפייה בסצנות 'ריקוד לשניים' מיצירות מייצגות וניתוחן תוך השוואה לייצוגי האהבה הנעלה והיפוכיה גם בספרות, באמנות הפלסטית ובקולנוע.

[08614031](#)

[גיבור ואנטי-גיבור באמנויות הנרטיביות](#)

סמינר

קורס זה יעסוק בבחינת התפיסה המודרנית של המושג "גיבור" בספרות, תיאטרון וקולנוע באמצעות מגוון ביטויי האמנותיים ביצירות שנוצרו בארצות הברית בשנות ה-50 וה-60. מונחים כמו "אינדיבידואליזם", "ייזמה פרטית", "חופש הביטוי והבחירה" ו"חלום אמריקאי", שהפכו בשנים אלו לסממנים חברתיים מובהקים, השפיעו רבות על עיצוב הגיבור באמנויות ואף קבעו את איפיונו כאנטי-גיבור. בחברה האמריקאית, המעבר מגיבור לאנטי-גיבור הוא תוצאה של התמורות ההיסטוריות, הפוליטיות והתרבותיות שחלו בה לאחר שהתגברה על המשבר הכלכלי הגדול ועקב ניצחונה הצבאי במלחמת העולם השנייה. תמורות אלו ייבחנו על בסיס מודל הגיבור הקלאסי והגיבור הרומנטי שקדמו לו.

[08614032](#)

[מתוך מדי, ורוד מדי : בעיית הקיטש באומנות](#)

סמינר

המונח קיטש מופיע בסביבות 1870 בחוגי האומנות בגרמניה אבל המקור המדויק אינו ידוע. במובן פילוסופי, אחרי בדיקה של מספר דוגמאות של קיטש, השאלה עשויה להיות מה הופך את הקיטש לקיטש. במילים אחרות, מה המהות של קיטש. בכל אופן התשובה שזילות הקיטש נובעת מחוסר מיומנות איננה מספקת כדי להסביר את הרגשות הדו משמעיים אשר הקיטש מעורר אותם. במהלך הדיונים יועלו מספר טענות בעד ונגד קיטש. למשל, ההגדרה הכללית ביותר היא שהקיטש הוא חיקוי חסר ערך של אומנות אמיתית. לכן הביקורת טוענת שהקיטש הוא קליל מדי, מבוסס על נוסחאות קבועות ואיננו אותנטי. שאלה אחרת היא הגדרת הקיטש כאומנות או במילים אחרות, האם אומנות וקיטש הם שונים מבחינת הסוג או האם הקיטש זו אומנות נמוכה. מכן יפתח דיון סביב השאלה של ההבדל בין אומנות גבוהה לנמוכה. מבחינה זו הקיטש איננו תופעה אוניברסלית אלא התפתחות בתוך התרבות המודרנית ולכן הוא מעלה לא רק שאלות אסתטיות או אומנותיות אלא חברתיות, פוליטיות, מוסריות המאפיינות את התקופה הזאת. לסיכום, נושא הקיטש ייחקר בצורה רב ממדית. משאלות של טעם וסגנון ועד לשאלות כלליות הנוגעות לקונטקסטים תרבותיים ואידיאולוגיים

[08614033](#)

[דמות ואפיון באמנויות הצליל והזמן: ספרות דרמה ותיאטרון](#)

סמינר

הקורס עוסק במושג הדמות הבדיונית ובניתוח טכניקות של אפיון דמויות באמנויות הזמן, ומעמת את המשותף ביניהן כאמנויות עם ההבדלים בדרכי ההתמודדות של כל אחת מהן עם אתגר עיצובה של דמות אדם.